

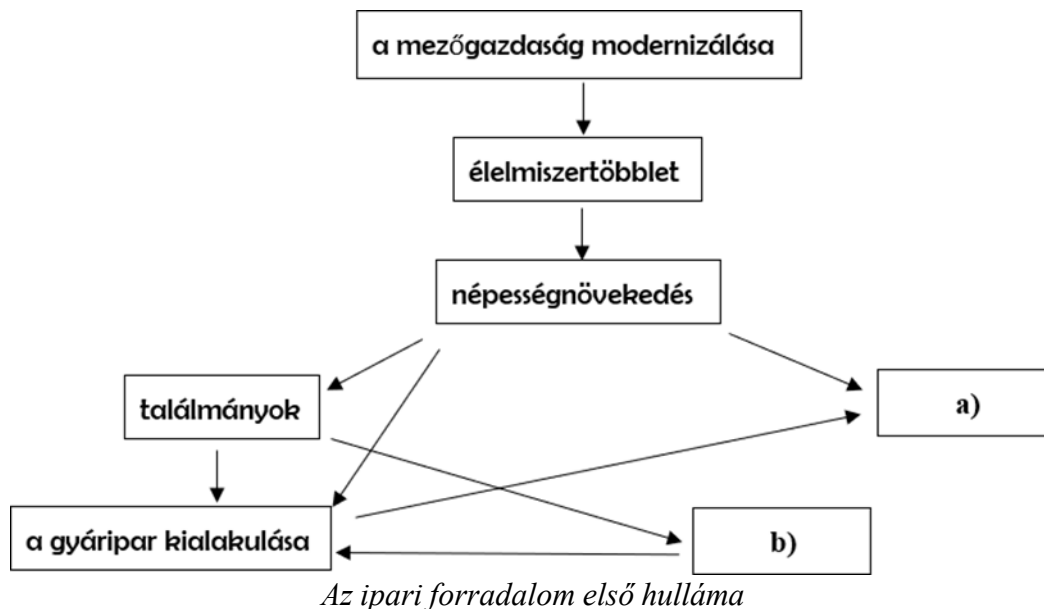
2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti feladatok

4.1 Politikai eszmék

4.2 Az ipari forradalom első hulláma

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-4.2

A feladat az ipari forradalom első hullámával kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Rendelje a felsorolt kifejezések közül a megfelelőket az ábra betűjelekkel jelölt mezőikhez!
Írja a megfelelő kifejezés sorszámát a betűjel után a pontozott vonalra! *Egy sorszám kimarad.* (Elemenként 0,5 pont.)

1. a futószalag alkalmazása

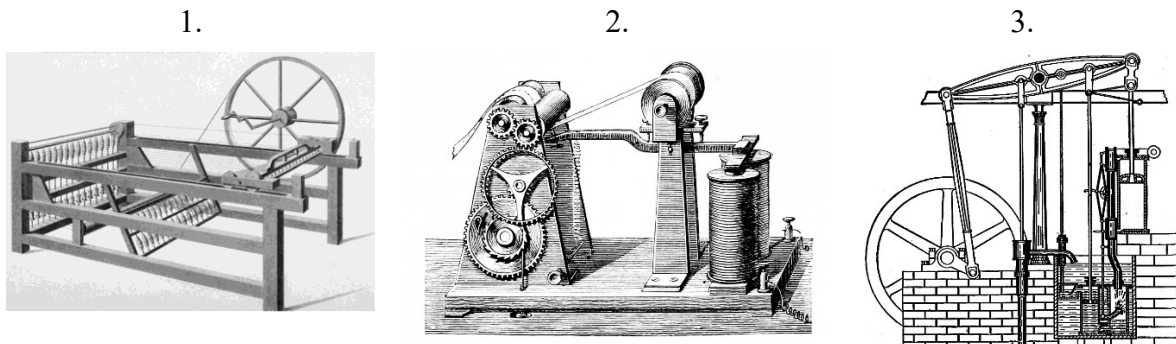
2. a közlekedés forradalma

3. urbanizáció

a) .....

b) .....

c) Melyik találmány tette lehetővé a gyáripar kialakulását? Karikázza be az egyetlen megfelelő kép sorszámát! (0,5 pont)

d) Nevezze meg azt az iparágat, amelyikre a következő leírás vonatkozik! (0,5 pont)

Az Angliában hagyományosan jelentős iparág fejlődéséhez több találmány is hozzájárult a 18. században. Egyik fontos alapanyagát évszázadok óta nagy mennyiségben állították elő Angliában, másik fontos alapanyagát Észak-Amerikából és Indiából hozták be.

.....

e) Magyarázza meg, miként járult hozzá a népesség növekedése a gazdaság fejlődéséhez az ipari forradalom első hullámának időszakában! Két különböző magyarázatot írjon! (Elemenként 1 pont.)

1. ....

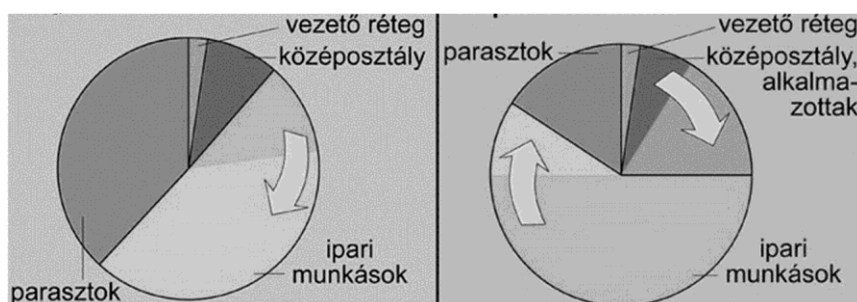
2. ....

4 pont	
--------	--

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-4.2

A feladat a 19. századi nyugat-európai társadalmakkal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

Jellemző társadalmi rétegződés Nyugat-Európában a 19. század első és második felében (Az ábrán szereplő nyilak a változásokat mutatják.)

a) Mely állításokat támasztja alá az ábra a 19. századi Nyugat-Európára vonatkozóan? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. Népeségrobbanás történt.
2. Felszabadították a jobbágyokat.
3. A hagyományos vezető réteg elvesztette befolyását.
4. Az ipari forradalom kibontakozása hatással volt a társadalmi rétegződésre.
5. Urbanizáció zajlott.

B)

C)

*Teát és kakaót hirdető angol reklámok,
19. század vége – 20. század eleje*

b) Melyik volt az az egyre jelentősebbé váló társadalmi réteg, amelyet leginkább céloztak a képeken szereplő reklámok? Az A) betűjelű ábrán szereplő társadalmi rétegek közül válasszon! (1 pont)

.....

c) Magyarázza meg, hogyan függött össze a korabeli technikai fejlődéssel az, hogy a B) és C) betűjelű képeken szereplő termékek egyre elterjedtebbé váltak! (1 pont)

.....

d) Mely korabeli elképzelés tükröződik vissza a C) betűjelű képen az európai és az afrikai származású emberek viszonyáról? Fogalmazza meg, hogyan támasztja ezt alá a képi ábrázolás! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon

4.6. A szocializmus

2024-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-4.6

A feladat a 19. századi munkásmozgalmakkal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

A) „Kiindulópontunk az, hogy a magántulajdont az államnak a törvények hatékony védelmével kell biztosítani. A népet a féktelen indulatok tüzeiben is a törvényesség keretei közé kell szorítani: mert a jobb életkörülményekre való törekvés megengedett dolog ugyan és nem ellentétes a jogszerűséggel, de idegen tulajdon elvételét, vagy valamiféle egyenlőség meg nem valósítható, hamis jelszava ürügyén más vagyonának lefoglalását a jogszerűség is tiltja, s a közérdek valóságos természete sem engedi meg.”

B) „Alapvető hibát követnek el a társadalmi kérdés tárgyalásában azok is, akik a két társadalmi osztályt eleve egymás ellenségének tartják, mintha a természet a gazdagokat és a szegényeket arra teremtette volna, hogy állandó harcban egymást irtsák.”

C) „Az Egyház, mint a gazdagok és szegények közös anyja, mindenütt igen nagyra növelte a segítőkészséget [...]. Manapság ugyan, sokan, mint régente a pogányok, bírálják az Egyházat e kiemelkedő karitatív tevékenysége miatt is, és állami törvények által szervezett jótékonyt akarnak helyébe állítani. Nincs és soha nem is lesz azonban emberi erő, mely pótolhatná az önfeláldozó keresztény felebaráti szeretetét.”

D) „Ha tehát fennáll a veszély, hogy a munkások [körében] [...] a természetes családi kapcsolatok meglazulnak, ha vallásosságuk a vallásgyakorlatra szükséges idő és alkalom híján kárt szenved, ha a jó erkölcsöket a műhelyekben a különművek együttes foglalkoztatása vagy más bűnre csábító körülmények veszélyeztetik, [...] mindezekben az esetekben – bizonyos határokon belül – [...] latba kell vetni a törvény erejét és tekintélyét.”
(*Rerum Novarum*, 1891)

Rendelje az állításokhoz a hozzájuk illő forrásrészleteket! Írja a forrásrészletek betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjelet többször is felhasználhat, egy forrásrészlet kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Forrásrészlet(ek) betűjele(i)
a) A marxista eszméket kritizálja.	
b) Megjelenik benne az osztályharc elutasítása.	
c) A szociális gondoskodást alapvető értéknek tekinti.	
d) A polgári állam kritikáját is tartalmazza.	

e) Nevezze meg a munkásmozgalom azon irányzatát, amelynek születéséhez az idézett forrás köthető! (0,5 pont)

.....

f) Fogalmazza meg saját szavaival a D) betűjelű forrásrészlet segítségével mitől tartott az egyház az ipari forradalom időszakában! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

4.7 Polgári állam, nagyhatalmi törekvések

2025-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-4.7

A feladat az Amerikai Egyesült Államok történetéhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „2. Köztársasági intézményeink fenntartása szempontjából szükséges ragaszkodni a Függetlenségi nyilatkozatban és az Alkotmányban kifejtett azon alapelvhez, miszerint »minden ember egyenlőként teremtett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat« [...]

8. Tagadjuk, hogy a Kongresszusnak, a helyi törvényhozásnak vagy bárkinek joga lenne rabszolgaságot bevezetni az Egyesült Államok [még állammá nem szervezett] területein. [...]” (Pártprogram, 1860)

a) Nevezze meg az A) betűjelű forrásban olvasható programot kiadó pártot! (0,5 pont)

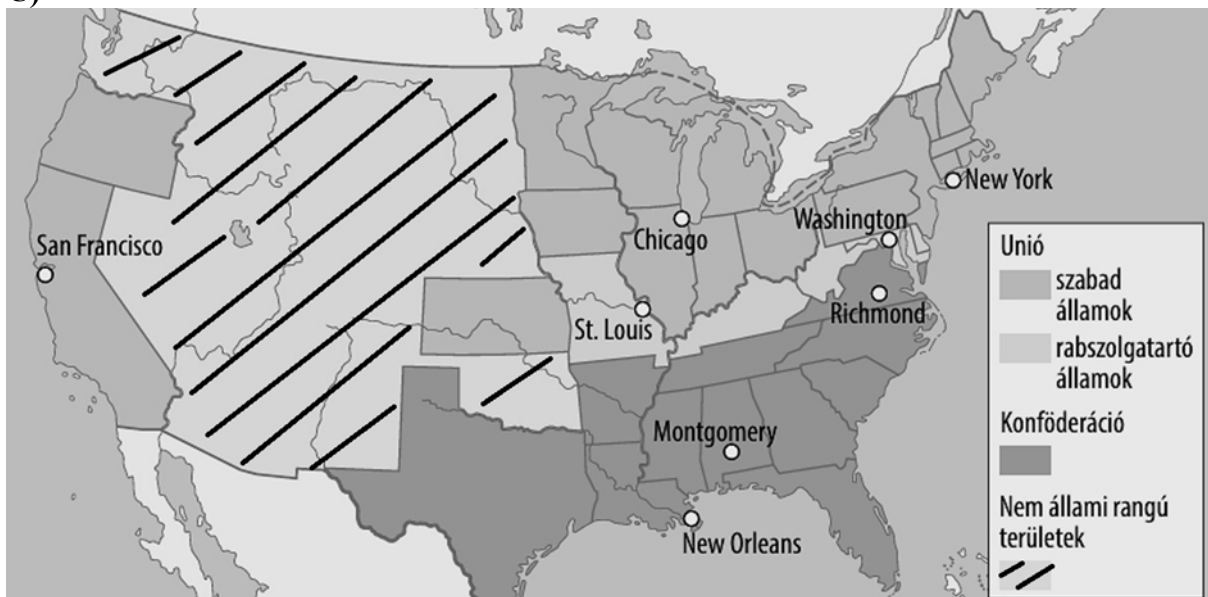
.....

b) Magyarázza meg saját szavaival, mi a logikai összefüggés a program 2. és 8. pontja között! (1 pont)

.....

B) „Én, [...] az Egyesült Államok elnöke, a reám ruházott hatalmamnál fogva, melyet az Egyesült Államok hadseregének és hadiflottájának főparancsnokaként gyakorlok az Egyesült Államok tekintélye és kormánya elleni fegyveres lázadás idején, e lázadás leverése érdekében hozott megfelelő és szükséges háborús rendszabály érdekében, a mi Urunk 1863. esztendejének január első napján [...] ezennel elrendelem és kinyilvánítom, hogy a (lázadásban levő) államokban és államrészekben rabszolgaként tartott személyek valamennyien szabadok, és mostantól fogva szabadok is maradnak.” (*Elnöki rendelet, 1863*)

C)

*Az Amerikai Egyesült Államok a polgárháború idején
(Konföderáció: az Uniótól elszakadó déli államok.)*

c) Nevezze meg a B) betűjelű forrásban olvasható rendeletet kiadó elnököt! (0,5 pont)

.....

d) Magyarázza meg saját szavaival a B) és C) betűjelű források összevetésével, miért nem szabadult fel minden rabszolga az Egyesült Államok területén 1863-ban! (1 pont)

.....

3 pont	
--------	--